

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

University of Opole (Poland)

International Slavis University (Macedonia)

Cooperative Trade University of Moldova

«Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування»

присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели

30 вересня 2025 року

*Матеріали
Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
30 вересня 2025 року*

**Полтава
2025**

УДК 633:631.559:006.015.5:631.5

У 71

Редакційна колегія:

Гангур В. В. – завідувач кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник.

Маренич М. М. – директор навчально – наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри селекції, насінництва і генетики

Куценко О. М. - професор кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, професор, кандидат сільськогосподарських наук

Jolanta Wojarszczuk - Doctor, adjunct, Institute of Soil Science and Plant Cultivation – State Research Institute in Puławy

Писаренко В. М. - професор кафедри захисту рослин Полтавського державного аграрного університету, професор, доктор сільськогосподарських наук

Білоношко В. Я. - професор кафедри екології та агротехнологій ННІ природничих та аграрних наук Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького, професор, доктор сільськогосподарських наук

Полторецький С. П. - професор кафедри рослинництва ім. О. І. Зінченка Уманського національного університету садівництва, професор, доктор сільськогосподарських наук

Бараболя О. В. – доцент кафедри рослинництва, завідувач Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Шакалій С. М. – доцент кафедри рослинництва, фахівець другої категорії Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування, присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 30 вересня 2025 р.). Полтава :ПДАУ, 2025. 181 с.

ISBN 978-617-8466-56-5

У збірнику представлені матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої пам'яті професора Г. П. Жемели, за результатами досліджень щодо: перспективних напрямів вирощування продукції рослинництва; якості, стандартизації та сертифікації продукції рослинництва; актуальних проблем інноваційної економіки в АПВ, 4R технологій в агровиробництві; інноваційних напрямів зберігання та переробки продукції рослинництва, харчових технологіях. Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно- правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика урожайності й якості продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавського державного аграрного університету (протокол N 3 від 27.10.2025 року)

© Автори тез, включені до збірника, 2025

© Полтавський державний аграрний університет, 2025

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
1. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ВИРОЩУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА	
<i>Невідничий О. С.</i>	10
СУЧАСНІ УМОВИ ВИРОЩУВАННЯ АЛТЕЇ ЛІКАРСЬКОЇ	
<i>Марініч Л. Г., Кулик М. Є., Крат М. О.</i>	12
РОЛЬ АЗОТУ У ФОРМУВАННІ ВРОЖАЮ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ	
<i>Ласло О. О., Йона О. Л.</i>	14
ЕФЕКТИВНІСТЬ ГЕРБІЦИДНОГО ЗАХИСТУ У ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ СОРТУ СТАЛЕВА	
<i>Шакалій С. М., Барабаш В.</i>	18
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ У ФОРМУВАННІ ЯКОСТІ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	
<i>Шакалій С. М., Словова В.</i>	20
ВПЛИВ АГРОЕКОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ НА ФОРМУВАННЯ ЯКОСТІ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР	
<i>Шакалій С. М., Четверик О. О., Катренко Н.</i>	22
ВПЛИВ БІОПРЕПАРАТІВ НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СОРТІВ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО	
<i>Шакалій С. М., Трусько О.</i>	25
ТРИВАЛІСТЬ МІЖФАЗНИХ І ВЕГЕТАЦІЙНИХ ПЕРІОДІВ РОСЛИН	
<i>Шакалій С. М., Солодовник О.</i>	27
ВПЛИВ СОРТУ НА ФОРМУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ СТРУКТУРИ РОСЛИН ГОРОХУ	
<i>Шакалій С. М., Півньов Я. М.</i>	29
ВПЛИВ СОРТУ НА ФОРМУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ СТРУКТУРИ РОСЛИН ГОРОХУ	
<i>Шакалій С. М., Ісаєнко О. В.</i>	32
ФОРМУВАННЯ МОРФОТИПУ СОРТІВ ГОРОХУ ЗАЛЕЖНО ВІД МІНЕРАЛЬНОГО ЖИВЛЕННЯ	
<i>Марініч Л. Г., Барановський О. О., Ковтун С. С.</i>	34
ВПЛИВ СТРОКІВ СІВБИ НА ВЕГЕТАЦІЙНИЙ ПЕРІОД КУКУРУДЗИ	
<i>Будник Є.</i>	37
ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ НУТУ В УМОВАХ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	
<i>Ляшенко В. В., Гора І. А.</i>	39
ВРОЖАЙНІСТЬ ОРГАНІЧОЇ СОЇ ПІД ВПЛИВОМ РИЗОБІЙ І МІКОРИЗИ ЗА КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН	
<i>Liashenko Viktor, Ostapenko Valentyn</i>	41
THE IMPACT OF CLIMATE CHANGE ON THE QUALITY AND YIELD OF DURUM WHEAT GRAIN	
<i>Буряк В.</i>	43
ВИКОРИСТАННЯ БІОПРЕПАРАТІВ У ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ МОРКВИ СТОЛОВОЇ	

<i>Примак А.</i>	46
ВПЛИВ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ БІОЛОГІЧНОГО ПОХОДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ГОРОХУ ПОСІВНОГО	
<i>Сохань Р.</i>	48
ПРОДУКТИВНІСТЬ ЯРОГО ЯЧМЕНЮ ЗА РІЗНИХ НОРМ АЗОТНИХ ДОБРІВ	
<i>Коваль Д. О., Рябко В. С., Кулик М. І.</i>	51
ЗАКОНОМІРНОСТІ ВПЛИВУ ПОГОДНИХ УМОВ НА ПОСІВНУ ЯКІСТЬ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	
<i>Копелець Б. В., Кулик М. І.</i>	53
ВПЛИВ ПОГОДНИХ УМОВ НА ВРОЖАЙНІСТЬ ТА ЯКІСТЬ ЗЕРНА СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	
<i>Ласло О. О., Слюсарчук А. В.</i>	55
ВПЛИВ БОРВМІСНИХ МІКРОДОБРІВ НА УРОЖАЙНІСТЬ ГІБРИДІВ СОНЯШНИКА	
<i>Білявська Л. Г., Нікітенко О. С., Бутенко О. С.</i>	58
ЕФЕКТИВНІСТЬ ДОПОСІВНОЇ ОБРОБКИ НАСІННЯ У ВИРОБНИЦТВІ СОЇ	
<i>Білявська Л. Г., Харченко Б. А., Ванжула Д. В.</i>	61
ВРОЖАЙНІСТЬ ГІБРИДІВ (ZEA MAYS L.) РІЗНИХ ГРУП СТИГЛОСТІ ЗАЛЕЖНО ВІД УМОВ ВИРОЩУВАННЯ ПОЛТАВЩИНИ	
<i>Гангур В. В., Дудка Є. О.</i>	64
ЗБЕРЕЖЕННЯ ВОЛОГИ В ҐРУНТІ ЯК ОСНОВА СТІЙКОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА В УМОВАХ ЗМІНИ КЛІМАТУ	
<i>Гангур В. В., Юхименко Б. С., Оніпко Р. В.</i>	67
ФОРМУВАННЯ ЯКІСНИХ ПОКАЗНИКІВ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКІВ ПІДЖИВЛЕННЯ ТА ФОРМ АЗОТНИХ ДОБРІВ	
<i>Філоненко С. В., Лебідь М. С.</i>	70
ВПЛИВ ХІМІЧНОГО ЗАХИСТУ ВІД БУР'ЯНІВ НА ПРОДУКТИВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ МАТОЧНИХ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ	
<i>Філоненко С. В., Оченаш Б. С.</i>	73
ЕФЕКТИВНІСТЬ ПЕРЕДПОСАДКОВОЇ ОБРОБКИ САДИВНИХ КОРЕНЕПЛОДІВ РІСТСТИМУЛЮЮЧИМИ ПРЕПАРАТАМИ ВИРОЩУВАННЯ ВИСАДКІВ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ	
<i>Філоненко С. В., Міленко О. Г., Пасічний О. В., Дубина Р. І.</i>	76
ВПЛИВ СОРТОВИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ТА ЕЛЕМЕНТІВ АГРОТЕХНІКИ НА ЗЕРНОВИЙ ПРОДУКТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ	
<i>Баган А. В., Бірюкова В. В.</i>	79
ВПЛИВ СОРТОВИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ НА ПОСІВНІ ЯКОСТІ НАСІННЯ ПОМІДОРА ЇСТІВНОГО	
<i>Гурба В. С., Баган А. В.</i>	81
ВПЛИВ СТИМУЛЯТОРІВ РОСТУ НА ПОСІВНІ ЯКОСТІ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	
<i>Баган А. В., Сіренко М. Д.</i>	83
АНАЛІЗ СОРТИМЕНТУ ВІВСА ПОСІВНОГО (<i>Avena sativa</i> L)	

<i>Улізько В. М., Баган А. В.</i>	87
ВПЛИВ МІКРОДОБРІВ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ СЕРЕДНЬОРАННІХ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ	
<i>Барат Ю. М., Дудка Є. О.</i>	89
ВПЛИВ УМОВ ТА ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ НА УРОЖАЙНІСТЬ ШОВКОВИЦІ (<i>Morus L.</i>)	
<i>Писаренко В. М., Піцаленко М. А., Голтвяниця Т. О., Омельченко Є. В.</i>	91
РОЛЬ ЛІСОЗАХИСНИХ СМУГ У СТАБІЛІЗАЦІЇ ЕНТОМОКОМПЛЕКСІВ АГРОЦЕНОЗІВ	
<i>Ovsianuk O. O.</i>	94
QUALITY MANAGEMENT CHARACTERISTICS OF HEMP PRODUCTS	
<i>Kuriacha K. O.</i>	96
THE INFLUENCE OF SOIL TILLAGE PRACTICES ON YIELD DEVELOPMENT	
<i>Бараболя О. В., Латиш А. А.</i>	98
ВПЛИВ АГРОКЛІМАТИЧНИХ УМОВ ТА СИСТЕМ УДОБРЕННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПШЕНИЦІ ТВЕРДОЇ ЯРОЇ В УМОВАХ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	
<i>Бараболя О. В., Прудкий Т. А.</i>	101
БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЛЕЖКІСТЬ БУЛЬБ КАРТОПЛІ	
<i>Бараболя О. В., Свячений П. Д.</i>	103
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД АГРОТЕХНІКИ ВИРОЩУВАННЯ	
<i>Бараболя О. В., Бирлим Б. Ю.</i>	106
СТАН І ТЕХНОЛОГІЧНІ МОЖЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ ГРЕЧКИ В УКРАЇНІ	
<i>Бараболя О. В., Яновський Р. О.</i>	108
ВПЛИВ СТРОКІВ СІВБИ ТА НОРМ ВИСІВУ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ У КОНТЕКСТІ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН	
<i>Баган А. В., Брехунцова О. А.</i>	111
АНАЛІЗ СОРТОВИХ РЕСУРСІВ ПОМІДОРА ЇСТІВНОГО	
<i>Yeremko L., Hanhur V., Staniak M., Czopek K., Stepień-Warda A.</i>	113
THE EFFECT OF DIFFERENT DOSES OF MINERAL FERTILIZERS AND MICROBIOLOGICAL PREPARATION ON THE YIELD OF CHICKPEA (<i>Cicer arietinum L.</i>)	
<i>Криворучко Л. М., Тищенко В. М., Макаова-Меламуд Б. Є., Котелевський Є. Ю.</i>	115
ВРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗА РІЗНИХ СТРОКІВ СІВБИ	
<i>Цись К.</i>	117
ГРЕЧКА ЯК ПЕРСПЕКТИВНА КУЛЬТУРА В РОЗВИТКУ РОСЛИННИЦТВА УКРАЇНИ	
<i>Рибальченко А. М., Ісаков Р. Р.</i>	120
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ У СУЧАСНИХ СОРТІВ СОЇ	

8. Козішкурт С.М., Токар І.В. Збереження ґрунтової вологи – важлива умова ефективного агровиробництва. Західно-український технічний університет, 2021. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/12/102-1.pdf>

9. Опара Н. М., Опара М. М. Шляхи накопичення і збереження вологи в ґрунті. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Перші Сазановські читання», Полтава, 2020. URL: <http://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/4427>

10. Hanhur V., Hanhur M. Moisture supply and weed infestation of spring barley crops (*Hordeum Vulgare* L.) depending on the basic tillage system. *Науково-технічний бюлетень Інституту тваринництва НААН*. 2023. № 130. С. 76-87. doi: 10.32900/2312-8402-2023-130-76-8

Гангур Володимир Васильович

доктор. с.-г. наук, ст. н. с.

ORCID ID: 0000-0002-5619-492X

Юхименко Богдан Сергійович,

Онішко Ростислав Вікторович

здобувачі ступеня вищої освіти Магістр

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

ФОРМУВАННЯ ЯКІСНИХ ПОКАЗНИКІВ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКІВ ПІДЖИВЛЕННЯ ТА ФОРМ АЗОТНИХ ДОБРІВ

Пшениця озима (*Triticum aestivum* L.) є серед ключових зернових культур України, яка відіграє стратегічну роль у забезпеченні продовольчої безпеки держави та формуванні експортного потенціалу аграрного сектору. Високі врожайні показники пшениці озимої мають важливе значення як з господарської, так і економічної точки зору, однак не менш актуальним є питання якості зерна, оскільки саме вміст білка, співвідношення білкових речовин, сирої клейковини та інші технологічні показники визначають його придатність до виробництва борошна та хлібопекарських виробів [1–4].

Серед численних технологічних прийомів, які мають позитивний вплив на якісні характеристики зерна пшениці озимої, провідне місце належить системі удобрення, зокрема строкам внесення та формам азотних добрив. Азот – основний елемент живлення, який бере участь у синтезі білків (альбумінів, глобулінів, гліадинів, глютенінів), ферментів і нуклеїнових кислот, а отже має безпосередній вплив не лише на рівень урожайності, але й на формування якісних показників зерна пшениці озимої.

Метою даного дослідження є аналіз літературних даних, які розкривають вплив форм азотних добрив та строків їх застосування на формування якості зерна пшениці озимої.

Форми азоту в мінеральних добривах (аміачна, нітратна, амідна) мають різний вплив на процеси поглинання, транспортування та асиміляції цього елемента живлення в рослині, що своєю чергою визначає якість кінцевого продукту – зерна. У досліджах Zhang Yu-ting із співавторами [9] було показано, що за однакової норми внесення, середня доза N (150 кг/га) у нітратній та амідній формах забезпечувала вищі показники вмісту білка, сирого клейковини, індексу клейковини, а також кращу ефективність використання елемента живлення порівняно з амонійною.

Подібні результати зазначені й у роботі Нунь Юй-фан та співавторів [8], де сорти пшениці, які за якісними показниками належать до групи «сильних» і «цінних», у разі внесення нітратного азоту та сечовини демонстрували кращі показники вмісту білка, накопичення сухої речовини й збільшення врожаю, ніж за внесення азоту лише в амонійній формі.

В інших дослідженнях відзначено, що комбінація сечовини та нітратної форми азоту забезпечує найвищий вміст білкових компонентів глютеніну і гліадину в зерні пшениці, покращує активність ферментів, які беруть участь у метаболізмі азоту, а також підвищує ефективність використання азоту без зниження урожайності культури [7].

Строки використання азотних добрив також істотно впливають на формування якості зерна. Дослідження свідчать, що підживлення посівів пшениці озимої в фазу виходу в трубку або початок формування генеративних органів сприяє збільшенню кількості зерен у колосі та вміст білка, оскільки рослина має достатньо розвинену вегетативну масу і може спрямувати поживні речовини на генеративний розвиток [5].

Підживлення після цвітіння або в пізні фази наливу зерна може значно підвищити вміст білка, клейковини та інших якісних характеристик, хоча часто за рахунок дещо меншого збільшення врожаю порівняно з ранніми строками підживлення [10].

Дослідженнями виявлено, що найбільш ефективним виявляється поєднання оптимальних форм азотних добрив із оптимальними строками підживлення та належною нормою внесення. Так, середні норми N (150 кг/га) у нітратній та амонійній формі забезпечували найкращий баланс між якістю зерна (вміст білка, клейковини) і врожайністю [6].

Таким чином, оптимізація строків підживлення та вибір правильної форми азотних добрив є ключовими чинниками підвищення якості зерна пшениці озимої. Ранньовесняне внесення сприяє формуванню врожайності, тоді як пізні

підживлення визначають рівень якісних показників зерна культури. Аналіз літературних джерел свідчить, що використання різних форм азотних добрив та їх поєднання сприяє поліпшенню якості зерна, що має важливе значення як для внутрішнього ринку, так і просування його на світові ринки.

Список використаних джерел

1. Гангур В.В., Маренич А.М., Сокирко Д.Д. Вплив попередників та рівня удобрення на урожайність зерна пшениці озимої в умовах Лівобережного Лісостепу. *Scientific Progress & Innovations*. 2025. № 28(1). С. 63–67. <https://doi.org/10.31210/spi2025.28.01.11>
2. Гангур В.В., Кочерга А.А., Пипко О.С., Лень О.І. Ефективність мікродобрив за обробки насіння та листового підживлення посівів пшениці озимої. *Вісник ПДАА*. 2021. № 2. С. 46–51. doi: 10.31210/visnyk2021.02.05
3. Гангур В.В., Кочерга А.А., Пипко О.С., Кабак Ю.І., Лень О.І. Вплив мінеральних добрив на водоспоживання та продуктивність пшениці озимої. *Вісник ПДАА*. 2020. № 3. С. 54–60. doi: 10.31210/visnyk2020.03.06
4. Гангур В.В., Павлюк О.О., Маренич М.М. Ефективність факторів інтенсифікації в технології вирощування озимої пшениці. *Вісник ПДАА*. 2008. № 2. С. 43-46.
5. Altuner F., Tunçtürk R., Oral E., Tunçtürk M. Determination of the Polyphenolic Contents in Some Cereals and Legume Microgreens by Dualex Measurements. *Journal of the Institute of Science and Technology*. 2024. Vol. 14(3), P. 1331-1341. <https://doi.org/10.21597/jist.1517309>
6. An H.-Y., Han J.-J., He Q.-N., Zhu Y.-L., Wu P., Wang Y.-C., Gao Z.-Q., Du T.-Q., Xue J.-F. Influence of Nitrogen Application Rate on Wheat Grain Protein Content and Composition in China: A Meta-Analysis. *Agronomy*. 2024, Vol. 14, P. 1164. doi:[10.3390/agronomy14061164](https://doi.org/10.3390/agronomy14061164)
7. Cui H., Luo Y., Li C., Chang Y., Jin M., Li Y., Wang Z. Effects of nitrogen forms on nitrogen utilization, yield, and quality of two wheat varieties with different gluten characteristics. *European Journal of Agronomy*. 2023. Vol. 149. P. 126919.
8. Hua Yi-fan, Qin Ji-yuan, Wang Jie, Zhang Xiu, Chu Jin-peng, Zheng Fei-na, Yu Hai-tao, He Ming-rong, Dai Xing-long. Effects of sowing pattern and one-time application of controlled-release fertilizer on dry matter accumulation, remobilization, and yield of winter wheat. *Journal of Plant Nutrition and Fertilizers*. 2022. Vol. 28(12). P. 2185-2200. doi:[10.11674/zwyf.2022175](https://doi.org/10.11674/zwyf.2022175)
9. Zhang Yu-ting, Dun Can-ping, Yan Shi-jie, Shi Guang-hui, Yan Lei, Zhao Can, Wang Wei-ling, Huo Zhong-yang. Effects and influencing factors of slow- and controlled-release nitrogen fertilizers on wheat yield enhancement and N₂O emission reduction in China. *Journal of Plant Nutrition and Fertilizers*. 2025. Vol. 31(8). P. 1552-1565. doi: [10.11674/zwyf.2024574](https://doi.org/10.11674/zwyf.2024574)

10. Zhao, H.B.; Si, L.Z. Effects of topdressing with nitrogen fertilizer on wheat yield, and nitrogen uptake and utilization efficiency on the Loess Plateau. *Acta Agric. Scand. B-Soil Plant Sci.* 2015. Vol. 65. P. 681–687.

Філоненко Сергій Васильович

кандидат с.-г. наук, доцент

ORCID (0000-0001-8360-8852)

Лебідь Максим Сергійович

здобувач ступеня вищої освіти Магістр

спеціальності 201 Агрономія

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

ВПЛИВ ХІМІЧНОГО ЗАХИСТУ ВІД БУР'ЯНІВ НА ПРОДУКТИВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ МАТОЧНИХ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ

Буряки цукрові, попри їх значну енерго- та матеріалозатратність, вважаються потужною технічною культурою в нашій країні. Їх величезна продуктивність компенсує певні негативні тенденції технології вирощування [7]. Адже у бурякосіючих агропідприємствах продуктивність сівозміни, де знаходяться буряки, зростає більше, ніж у тричі [6]. Більше того, за останні три роки, попри війну з росією, ця культура спромоглася навіть збільшити свою площу на 6,7%. Інші ж культури, зокрема олійні й зернові, зазнали скорочення посівних площ через збитковість їх вирощування [9].

Однією із головних складових високої продуктивності буряків цукрових є якість посівного матеріалу, який забезпечує оптимізовану густоту рослин, а також поліпшені технологічні властивості цукросировини [3, 5].

Насіння буряків цукрових у нашій країні одержують двома способами: висадковим і безвисадковим. Перший спосіб, хоча і є достатньо затратним, застосовується у більшості буряконасінницьких господарств [1]. Основна витратна складова цього способу – це вирощування садивного матеріалу, тобто, так званих маточних коренеплодів. Після їх вирощування у перший рік, восени їх викопують, сортують і зберігають до весни у бурякосховищах чи траншеях [10]. Весною такі коренеплоди виймають із місць зберігання, додатково сортують, вибраковують зіпсовані гниллю чи гризунами, калібрують на фракції і потім висаджують на полі. Висадки формують розетки листків і утворюють квітконосні пагони, на яких знаходяться квітки. Після цвітіння і запліднення, на насінниках утворюються плоди, які після збирання відправляють для подальшої обробки на насінневі заводи. Зрозуміло, що насіннева